SİVAS KONGRESİ'nin 103. Yılı…

Bu gün 4 Eylül 2022.. Tam 103 yıl önce, ***Mustafa Kemal Paşa***, çok ağır ***30 Ekim 1918 tarihli Mondros Ateşkesi (Mütarekesi)*** kuralları bile çiğnenerek anayurt Anadolu'nun da neredeyse tümüyle işgaline ve yalnız öz yurdun değil;

Ulusun da "yok edilme" (açık **soykırım**!) planlarına karşı Anadolu'da çözüm ararken, Sivas'ta bir Ulusal Kurtuluş Kongresi düzenlemişti. Erzurum'da 23 Temmuz – 7 Ağustos 1919 arasında ***Kazım Karabekir*** Paşa'nın büyük desteğiyle yapılan ve yerel ölçekte kalan ilk Kongrenin ardından, Sivas Kongresi hem pekiştirme, hem süreklilik hem de savaşımı ulusal ölçeğe yükseltgeme amaçlarını taşımaktaydı..

İşte, ulusal kurtuluşu örgütleyen şanlı Sivas Kongresi'nin açılışının mutlu 103. yılındayız bu gün!

G i r i ş

Dersaadet, çağın devlerinden Almanya ile bağlaşıklığına (müttefikliğine) karşın 1. Dünya Paylaşım Savaşı'ndan yenik (mağluo) çıkmış ve burnunun dibine dayatılan *Mondros Silahbırakışması'nı (Mütareke)* bağıtlamak (imzalamak) zorunda kalmıştı. Devletlü (!) *Müdafaa Nazırı (Savunma Bakanı)* ***Enver Paşa***, 2 Alman savaş gemisini (Göben ve Breslau) Boğazlardan Karadeniz'e geçirmiş, SSCB'ye karşı bunalım (kriz) çıkmasın diye de bu 2 savaş gemisini Osmanlı Devleti'nin satın aldığı (!) açıklanmıştı; hatta anılan 2 geminin adları değiştirilerek Yavuz ve Midilli yapılmıştı!

Ne var ki, Yavuz ve Midilli mahlaslarıyla (takma ad) Karadeniz'e açılan 2 Alman savaş gemisi Kırım – Sivastopol'ü bombalayınca, **"Hasta Adam" Osmanlı**, parçalanmaya giden acımasız tarihsel süreçte son perdeyi oynamak üzere kendisini otomatik olarak, Almanya bağlaşıklığıyla İtilaf Devletleri ile (İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan, Bulgaristan..) savaşır bulmuştu.

Çoook geniş cephelerde 4 yıl süren (1914-18) tarihin en kanlı savaşlarından biri olan 1. Dünya Paylaşım Savaşı yitirilmişti. Milyonlarca şehit, gazi ve yitik (kayıp) Galiçya'dan Kafkasya'ya, Libya'dan Sina'ya, Hicaz'dan Balkanlara… dek 7 cephede boğuşmuş, deyim yerinde ise "diz çökmek" zorunda kalmıştık.

Enver Paşa, tüm olumsuz tabloya karşın, gerçekçi olmaktan son derece uzak, **Atatürk'ümüz**ün nitelemesiyle "serüvenci" liğini bırak(a)mamış, 90 (doksan!) bine yakın vatan evladını, ham hayal "Turan" ülküsü (*pan-Turanizm*) uğruna Sarıkamış dağlarında donmaya terk ederek yurt dışına kaçmıştı (acı ki, ülke dışında öldü) ..

1881 Muharrem Kararnamesi ile Düyun-u Umumiye'nin (Borçlar Genel İdaresi) kurularak Osmanlı Maliyesi'nin tümüyle Batı emperyalizmine terki ile başlayan "kırılma" süreci, *"Hasta Adam" Osmanlı*'nın nasıl paylaşılacağına 40 yıl sonra "*artık*" karar verilebildiğinden, yıkım planı Mondros Ateşkesi ile yürürlüğe eylemle (fiilen) sokulmuştu (30 Ekim 1918).

Mondros Ateşkesi'nin kurallarını çok aşan işgallerin ardından **SEVR** dayatılacağı açıktı.. Öyle de olmadı mı? 30 Ekim 1918'in üzerinden 2 yıl bile geçmeden 10 Ağustos 1920'de, İngiliz muhibbi (sevdalısı!) 36. ve son Padişah 6. Mehmet Vahidettin, sadrazamı Tevfik Paşa'yı Paris'e yollayarak, bırakalım öbür Osmanlı topraklarını, anavatan Anadolu'nun bile emperyalist işgalle paylaşılmasına imza koymadı mı? Kuvayı Milliye'yi asi ilan edip Yunan işgaline ses çıkarılmamasını sözde fetvalarla İngiliz uçaklarından Anadolu'ya attırmadı mı? **Mustafa Kemal**

Paşa tüm bu ihanetleri **SÖYLEV**'inde açıkladı ve "alçak" (den'i) "soysuz" dedi Vahdettin'e.. Yanlış mı??

Sivas Kongresi Süreci

Gazi Mustafa Kemal Paşa, 30 Ekim 1918'i izleyen 6 ay, "Mütareke İstanbul'u" nda kurtuluş çareleri için çırpınmış ancak Saltanat'ın teslimiyeti hatta daha sonra **SÖYLEV**'inde dile getireceği açık ihaneti karşısında, tek yol olarak Anadolu'da halkı örgütleyerek bir Ulusal Kalkışmayı, anti-emperyalist özgürlük ve bağımsızlık savaşını öngörmüştü. 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışını, Mustafa Kemal Paşa, verili koşulları son derece akıllıca değerlendirerek yönetti. Padişahtan Ordu Müfettişliği görevi sağladı, Genelkurmaydaki arkadaşlarının da desteği ile. Mustafa Kemal Paşa, bu süreci özellikle anılarında açıkça yazmıştır. Sonradan kitaplaştırılan, *Hakimiyet-i Milliye'de Falih Rıfkı Atay'ın kaleme aldığı yazılar*da, tarihe not düşürmüştür.

19 Mayıs 1919 Samsun'a çıkış, ***22 Haziran 1919 Amasya Genelgesi***, Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919), Ali Rıza Paşa Kabinesi ile Amasya Protokolü (20-22 Ekim 1919). **Gazi Mustafa Kemal Paşa**, bu Kongreye de, Erzurum Kongresi'nde olduğu gibi, askerlikten istifa etmiş, herhangi bir resmi sıfatı bulunmamasının yanı sıra, boynunda İngiliz Muhipleri *(sevenleri)* Derneği'nin kurucusu son Osmanlı Padişahı Vahdettin'in idam fermanı ile katılmıştır. Kendisine yakıştırdığı düşündürücü nitem (sıfat) şöyledir :

– ***"Sine-i Millette ferd-i mücahitim.."***

- Sivas'a geçiş de kolay olmamıştır.. Elazığ Valisi Ali Galip, "yakalama" ve gerekirse infaz fermanı almıştır Pay-i Taht'tan (İstanbul'dan).. (Bizim akrabamız **Diyab Ağa** komutasında 3000 dolayında yurtsever Dersimli, en kritik sarp geçitlerde Mustafa Kemal Paşa ve konvoyunun Sivas'a geçişi için yaşamsal önemde tarihsel koruma ve güvenlik sağlamıştır..)

Bu kez, Erzurum Kongresi yerel kararlarının pekiştirilmesinin yanında, genelleştiril-mesi de hedeflenmiştir. Ne kararlar alındı Sivas Kongresi'nde ?

Sivas Kongresi, **Temsil Heyeti**'ni belirler, başkanlığına Mustafa Kemal Paşa'yı getirir ve görkemli meydan okuyuşunu, özgürlük bildirgesini dünya kamuoyuna şöyle haykırır :

- Bugün ulusça bilinmekte olan iç ve dış tehlikelerin yarattığı ***"u l u s a l u y a n ı ş"*** tan doğan Kongremiz, aşağıdaki kararları almıştır :

1. Osmanlı İmparatorluğu ile **İtilaf Devletleri** arasında yapılan silah bırakımı (mütareke) tarihinde (30 Ekim 1918, Mondros) sınırlarımız içinde kalan Osmanlı ülkesinin bölgeleri, birbirinden ve Osmanlı toplumundan ayrılması olanaklı olmayan bölünmez bir bütün oluştururlar.

2. Toplumun bütünlüğü ve ulusal bağımsızlığımızın sağlanması için ***ULUSAL GÜCÜ ETKEN ve ULUSAL İSTENCİ EGEMEN KILMAK*** kesin ve temel ilkedir.

3. Ülkenin herhangi bir bölümüne (**Ulusal Ant** sınırları içinde) yönelecek müdahale ve işgale, hep birlikte savunma ve direnme ilkesi meşru kabul edilmiştir.

4. Osmanlı hükümeti, bir dış baskıyla ülkemizin herhangi bir kesimini terk ve ihmal etmek zorunda kalırsa, ülke ve ulusun dokunulmazlığını ve bütünlüğünü güvenceleyen her türlü önlem ve karar alınmıştır.

5. Ülke bütünlüğümüzün bölünmesi düşüncesinden tümüyle vazgeçilerek bu topraklar üzerinde tarihsel, ırksal, dinsel ve coğrafyasal haklarımıza saygı gösterilmesini ve bunlara aykırı girişimlerin geçersiz kılınmasını, böylece ***hak ve adalet***e dayanan bir karar alınmasını bekleriz.

6. Ulusumuz, insancıl ve çağdaş amaçların yüceliğine inanır; teknik, ekonomik ve endüstriyel durum ve gereksinimimizi takdir eder. Bu nedenle, devlet ve ulusumuzun iç ve dış bağımsızlığı ve yurdumuzun bütünlüğünü korumak koşuluyla, önceki maddede açıklanan sınırlar içinde, ulusal ilkelerimize saygılı ve yayılma emeli beslemeyen herhangi bir devletin teknik, ekonomik ve endüstriyel yardımını hoşnutlukla karşılarız. İnsancıl ve adil koşulları taşıyan bir barışın kısa zamanda gerçekleşmesi, dünya ve insanlığın dinginliği için, en başta gelen ulusal emelimizdir.

7. ***Ulusların kendi yazgılarını kendilerinin belirlediği*** bu tarihsel çağda, merkezi hükümetimizin de ulusal istence bağlı olması zorunludur. Çünkü ***ulusal istence dayanmayan bir hükümetin tepeden inme ve kişisel kararlarına ulusça uyulmayacağından*** başka, bu kararların dışta da geçerli olmadığı ve olamayacağı şimdiye dek görülen eylemler ve sonuçlarıyla kanıtlanmıştır. Bu nedenle ulus, içinde bulunduğu kaygı ve sıkıntılardan kurtulmak çarelerine doğrudan başvurmak zorunda kalmadan, merkezi hükümetimizin Ulusal Meclis'i hemen ve hiç zaman yitirmeden toplaması, böylece vatan ve ulusun yazgısı hakkında alacağı bütün kararları Ulusal Meclis'in denetimine sunması zorunludur.

8. Vatan ve ulusumuzun karşılaştığı zulüm ve elemlerle ve tümüyle aynı ülkü ve amaçlar, ***ulusal vicdandan doğan vatansever ve ulusal derneklerin birleşmesi***nden oluşan genel kitleye bu kez ***"ANADOLU ve RUMELİ MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ"*** adı verilmiştir. Bu Dernek, her türlü particilik akımlarından ve kişisel ihtiraslardan tümüyle arınmış ve aklanmıştır. Tüm Müslüman yurttaşlarımız bu Derneğin doğal üyeleridir.

9. ***Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Derneği***'nin 4 Eylül 1919'da Sivas'ta toplanan genel kongresi tarafından kutsal amaçları izlemek ve bütün örgütü yönetmek için bir *"Temsil Kurulu" (Heyet-i Temsiliye)* seçilmiş ve köylerden il merkezlerine dek bütün ulusal örgüt birleştirilmiş ve güçlendirilmiştir.

GENEL KONGRE KURULU / 11 Eylül 1919, Sivas

Sonuç ve Günümüze Bağlantı :

Her şeye karşın, emperyalizmin içeriden devşirdiği Ali Kemal'lerin, Ref'i Cevat Ulunay'ların, Refik Halit Karay'ların, Şeyhülislam Dürrizade'lerin.. ve aynı yoldaki güncel işbirlikçi takım da dahil tüm şürekanın akıl almaz yöntemlerle ahtopot örneği pek çok koldan saldırmasına karşın; Türkiye Cumhuriyetimiz dimdik ayakta. Sonsuza dek de ayakta kalacak, özgür ve onurlu varlığını sürdürecek elbette.

İstanbul Tıp Fakültesi öğrencilerinin aralarında para toplayarak Sivas Kongresi'ne temsilci olarak yolladıkları ***Tıbbiye'nin 3. sınıfındaki Hikmet (Boran)***, Mustafa Kemal Paşa'ya kafa tutacak denli ateşli bir **tam bağımsızlık** savunucusuydu. Çünkü tıbbiyeli arkadaşları O'nu bu amaçla (Tam bağımsızlık için!) Sivas Kongresine yollamışlardı. Çünkü onlar, 1915'te Çanakkale savunmasında hepsi şehit olan Tıbbiye 1. sınıf öğrencilerinin acılı ülküdaşlarıydı. 1921'de İstanbul Tıp Fakültesi hiç mezun veremedi..

Hep yineliyoruz; tarih engebeli bir yaşantı sürecidir, maratondur. ***"Akılcı bir sabırlılık"*** temel koşullardan biridir. Hele hele ülkemiz coğrafyasının ne denli belalı olduğunu uzun uzadıya irdelemek de anlamsız. Bu zor tarihsel süreçte, jeo-coğrafik konumda, bir yandan yüksek nitelikli jeo-politik konumun nimetlerini devşirirken, bir yandan da külfetlerini omuzlayacağız. Türkiye, hiç ama hiç kuşku yok büyük ve köklü bir devlettir. Son derece varsıl ve bize güç katan devlet kurma-yönetme deneyimimiz vardır ve doğallıkla genetik kodlarımıza da işlenmiştir bu yetilerimiz. Günümüzde **Tek Dünya Devleti** hatta hegemonyasına oynayan süper gücün yüz yüze olduğu güçlükler çok nettir. Hiç kimse, süt liman bir küresel hele bizim koordinatlarımızda bölgesel bir konjonktür düşlemesin. Bitmeyen, bitmeyecek olan -yoksa tarih de biter!- bu yaman diplomatik satranç sürecek.

Sivas Kongresi'ni en zor koşullarda, kelle koltukta başaran, Kurtuluş Savaşı'na yol ve yön veren saygın temsilcileri, **Tıbbiyeli Hikmet**leri, **Mustafa Kemal Paşa**'yı utandırmayacağız. Onları minnet, şükran ve saygıyla anıyoruz.

Tıbbiyeli Hikmet (Boran) (Orhan Boran'ın babası) *(yanda)*

Bize kutsal emanetleri Türkiye Cumhuriyetimizi sonsuza dek şanla yaşatacağız.

Atatürk Devrimleri, Türkiye topraklarında bu tarihsel gizilgücü (potansiyeli) yaratmıştır; Devrimci kuşaklar, geriye dönüşe asla izin vermeyecek güç, azim ve kararlılıktadır.

Bu böylece bilinmelidir.

Selam olsun Sivas Kongresi'ne, yiğitlerine ve kararlarına!

Bir milletin Cumhuriyet'ten bu yana 99 yıllık çağdaşlaşma azmi karşısında, bu girişimler zavallı Donkişot'un yel değirmenlerine saldırmasından daha zavallı değil mi??

CHP gerçekte Sivas Kongresi'nde kurulmuştur.. CHP bir yandan köklerine dönmeli ve onlara sarılmalı, onlarda güç ve yaşam bulmalı; bir yandan da, **Mustafa Kemal Paşa**'nın ***"sürekli devrimcilik"***, *"akla ve bilime dayalı olma" özellikle* ***"6 Ok"*** .. gibi iyi bilinen ilkeleri doğrultusunda

kendisini çağın gereklerine uyarlamalıdır. Bu o denli büyütülecek zor bir iş değildir ve “Yeni CHP, Y-CHP” olmayı içermez, gerektirmez de; tersine dışlar, reddeder..

- ***Sürgüt kılınan OHAL rejimi altında başkalaştırılarak AKP – RTE açık darbesi ile otoriter – totaliter – hatta despotik dinci rejime savrulan Türkiye’de, kökleri Sivas Kongresine dayalı CHP’nin önemi ve işlevi olağanüstüdür.***

Sivas Kongremizin 103. yılında, gelecek yıl 4-11 Eylül haftasında daha güzel bir içerik ve Türkiye gündemi paylaşma umut ve dileğiyle.. Örneğin ilk genel seçimlerde AKP’den kurtulmak dileğiyle.. Ardından RTE’ye Saray’dan indirmek ve yargılamak üzere..

Sevgi ve saygı ile. 04 Eylül 2022, Datça

Prof. Dr. Ahmet SALTIK MD, BSc, LLM
Atılım Üniv. Tıp Fak . Halk Sağlığı (Toplum Hekimliği) Uzmanı
Hekim, Hukukçu-Sağlık Hukuku Uzmanı, Mülkiyeli